

NÁSTROJE PRO OBCE V BOJI PROTI SOCIÁLNÍMU VYLOUČENÍ „KUCHAŘKA“

Tento materiál stručně představuje existující aktuální možnosti finanční podpory opatření obcí směřujících k řešení problémů souvisejících se sociálním vyloučením (část 1). Dále přináší informace o aktuálních a připravovaných strategických dokumentech (část 2) a pracovních skupinách (část 3). Materiál byl zpracován úřadem ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu v úzké spolupráci s ministerstvy práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy, pro místní rozvoj a vnitra.

I. FINANČNÍ PODPORA OPATŘENÍ K ŘEŠENÍ PROBLÉMU SOCIÁLNÍHO VYLOUČENÍ

I. 1 KOORDINOVANÝ PŘÍSTUP K SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝM LOKALITÁM

Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám za podpory Agentury pro sociální začleňování je speciální mechanismus (integrováný územní nástroj) plánování a realizace projektů sociálního začleňování určený městům, obcím a svazkům obcí, které chtějí řešit problémy spojené se sociálně vyloučenými lokalitami na jejich území ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování.

Východiskem je schválený strategický plán sociálního začleňování, který se stává **nástrojem koordinovaného čerpání dotací** ze tří operačních programů Evropských strukturálních a investičních fondů s cílem zabezpečit jejich komplementaritu a synergií:

- OP Zaměstnanost (řídí Ministerstvo práce a sociálních věcí),
- OP Výzkum, vývoj a vzdělávání (řídí Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy),
- Integrovaný regionální operační program (řídí Ministerstvo pro místní rozvoj).

V obci spolupracující s Agenturou se vytváří tzv. lokální partnerství, což je platforma, kterou zakládá obec spolu s Agenturou a kam jsou přizváni zástupci obecní samosprávy (radní, vedoucí odborů), krajské samosprávy (např. odbor sociálních služeb), státní správy (např. úřady práce, police, Probační a mediační služba), neziskového sektoru (např. poskytovatelé sociálních služeb) a dalších aktérů (např. školy, podnikatelé), kteří jsou důležití pro úspěšný proces sociálního začleňování v obci.

Členové lokálního partnerství se setkávají na pravidelných jednáních několikrát ročně (případně v tematických pracovních skupinách „Vzdělávání“, „Zaměstnanost“, „Sociální služby“, „Sociální bydlení“ a „Prevence kriminality“) a společně připravují během jednoho roku strategický plán sociálního začleňování; v průběhu dalších 3 let strategický plán společně realizují a monitorují jeho naplňování.

Strategický plán sociálního začleňování je závazný rozvojový dokument, který formuluje potřeby lokality týkající se sociálního začleňování získané ze situačních analýz (např. pracovní místa, sociální byty nebo nové sociální služby pro sociálně vyloučené) a na jejich základě formulované cíle, opatření a projekty v jednotlivých oblastech (např. dluhové poradenství, sociální podnikání, předškolní klub); strategický plán je schvalován zastupitelstvem obce/města.

Důležitost vzniku strategických plánů formou komunitního plánování uskutečňovaném lokálním partnerstvím spočívá v tom, že navržená opatření sociálního začleňování plánují znalci místní situace se zřetelem ke svým vlastním schopnostem a kapacitám; vzniká tak individuální, na míru šité a realistické řešení pro konkrétní lokalitu, které navíc propojuje a sjednocuje dříve roztržštěné služby, programy a podporu jednotlivých aktérů.

Účelem koordinovaného přístupu je přinést do území se sociálně vyloučenou lokalitou relativně rychlou finanční pomoc zaměřenou na komplexní řešení problému (např. projekt vybudování nízkoprahového zařízení pro děti a mládež spojený s projektem financování této sociální služby, s projektem zavádění inkluzivních metod výuky do místní školy a s projektem podporujícím fungující rodiny a zaměstnanost rodičů a zlepšující kvalitu jejich bydlení).

Cílová skupina: obce se sociálně vyloučenou lokalitou

Termín: nepravidelně (aktuálně vyhlášena výzva ke spolupráci do 27.11.2015)

Informace, kontakt: Agentura pro sociální začleňování, Úřad vlády ČR, Mgr. Radek Jiránek, tel.: 296 153 302 e-mail: jiranek.radek@vlada.cz

Více informací ZDE: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/>

I. 2 SOCIÁLNÍ PRÁCE

Obyvatelé míst, která jsou označována jako sociálně vyloučené lokality, se potýkají s celou řadou problémů, s nimiž si často nedovedou sami bez pomoci poradit. Mezi ty nejčastější patří nezaměstnanost, závislost na sociálních dávkách, nízký nebo žádný příjem, riziko ztráty bydlení, malá sociální mobilita, malé právní povědomí, obtíže při kontaktu s institucemi. Pokud tito lidé své problémy neřeší, má to často za následek jejich ještě větší oddělení od společnosti, začnou přivykat stavu, ve kterém žijí, někdy může jejich jednání vést až k trestné činnosti. Sociální práce je jednou ze základních možností, jak řešit situaci sociálně vyloučených nebo jak alespoň přispět k tomu, aby se nezhoršovala.

Příspěvek na výkon sociální práce (s výjimkou agendy sociálně-právní ochrany dětí) formou dotace ze státního rozpočtu.

Cílem poskytnutí dotace je zajištění garance výkonu sociální práce v přenesené působnosti pomocí financování části sociální práce a koordinace poskytování sociálních

služeb, které vykonávají krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou nebo přenesenou působností.

V roce 2015 bylo podpořeno celkem 388 subjektů, o příspěvek na výkon sociální práce požádaly všechny kraje, všechny obce s rozšířenou působností a 147 obcí s pověřeným obecním úřadem. Celková částka uvolněná na dotační titul v roce 2015 činila 250 mil. Kč.

Cílová skupina: kraje, obce s rozšířenou působností, obce s pověřeným úřadem, vojenské újezdy

Termín realizace: každoročně

Informace, kontakt: MPSV, odbor sociálních služeb, sociální práce a sociálního bydlení, Mgr. Alžběta Šustková, tel. 221 922 173, email alzbeta.sustkova@mpsv.cz

Více informací ZDE: <http://www.mpsv.cz/cs/21249>

Program podpora terénní práce

Program je určen na výdaje spojené se zajištěním a realizací terénní práce v sociálně vyloučených romských lokalitách a lokalitách nebo komunitách, kterým sociální vyloučení hrozí. Dotaci lze čerpat na zabezpečení pracovního místa a činnosti terénního pracovníka nebo terénního sociálního pracovníka (dále jen „terénní pracovník“), kterého zaměstnává obec nebo příspěvková organizace obce, zřízená pro tyto účely.

Cílová skupina: obce

Termín realizace: každoročně

Informace, kontakt: Úřad vlády ČR, odbor pro lidská práva, Bc. Alena Podrazilová DiS., tel. 296 153 125, e-mail romove.dotace@vlada.cz

Více informací ZDE:

<http://www.vlada.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/dotace/podpora-terenni-prace/vyhlaseni-dotacniho-rizeni-na-rok-2016-k-dotacnimu-programu-podpora-terenni-prace-133372/>

I. 3 ZAMĚSTNANOST

Úspěšné zapojení na trh práce je klíčovým předpokladem sociálního začleňování obyvatel sociálně vyloučených lokalit. V některých sociálně vyloučených lokalitách dosahuje míra nezaměstnanosti 90 až 100 procent. Velmi často se jedná o dlouhodobou či opakovanou nezaměstnanost, která má vážné dopady nejen na obyvatele těchto lokalit, ale i na celou obec. Vedle jejich chudoby jde také o sociální důsledky (dlouhodobě nezaměstnaní jsou vyloučeni ze zapojení do společenského i ekonomického života obce) a psychické důsledky (tito lidé postupně rezignují na další hledání práce, ztrácejí pracovní návyky, podléhají závislostem aj.).

Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti:

Veřejně prospěšné práce slouží k podpoře zaměstnanosti znevýhodněných uchazečů o zaměstnání, včetně obyvatel sociálně vyloučených lokalit. V rámci tohoto nástroje Úřad práce ČR poskytuje zaměstnavateli – **obci** – finanční prostředky na úhradu

mzdových nákladů těch zaměstnanců pocházejících z řad znevýhodněných uchazečů o zaměstnání a to od 1. 1. 2015 až po dobu 24 měsíců. VPP mohou být rovněž využita k vytvoření pracovních pozic „předáků“, tedy osob dohlížejících a organizujících pracovní činnost ostatních zaměstnanců na VPP, zpravidla s vyšším finančním příspěvkem či k podpoře osob provádějících asistenci v oblasti prevence, zejména kriminality.

Cílová skupina: obce (zřizovatel VPP)

Společensky účelné pracovní místo vyhrazuje zaměstnavatel po dohodě s Úřadem práce ČR pro uchazeče o zaměstnání. Ze strany ÚP ČR je poskytován mzdový příspěvek. SÚPM jsou zpravidla využívána s cílem trvalejšího pracovního uplatnění v soukromé sféře, nicméně lze je **vyhradit i u obcí**. Příspěvek může být poskytován až po dobu 12 měsíců.

Cílové skupina: zaměstnavatelé

Práce na zkoušku – jedná se o metodické využití SÚPM, kdy je uchazeči o zaměstnání zprostředkován pracovní poměr, který svým charakterem „krátkodobého zaměstnání“ je slučitelný s vedením podpořené osoby v evidenci uchazečů o zaměstnání. Takovýto pracovní-právní vztah nesmí být delší než 3 měsíce a maximální výše úvazku činí 0,5. Práci na zkoušku jsou podporovány osoby do 30 let, popřípadě osoby s evidencí delší nežli 12 měsíců.

Cílová skupina: zaměstnavatelé

Rekvalifikace – uchazeči o zaměstnání s nízkou či neodpovídající kvalifikací mohou být zařazeni na rekvalifikační kurz s cílem přizpůsobit jejich kvalifikaci požadavkům místního trhu práce, popřípadě požadavkům kladených na pracovní činnosti v rámci VPP. Rekvalifikační kurzy zajišťuje ÚP ČR, popřípadě si jej dle místních potřeb může zvolit uchazeč o zaměstnání sám.

Cílové skupina: uchazeči o zaměstnání

Záruky pro mladé - program je určen k podpoře zaměstnanosti a zaměstnatelnosti mladých osob. V rámci tohoto programu je ÚP ČR mladým osobám nabízena do 4 měsíců jejich nezaměstnanosti účast na programech dalšího vzdělávání, odborné přípravy či možnost umístění na dotované pracovní místo v rámci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti

Cílová skupina: mladí nezaměstnaní

Práce na zkoušku – jedná se o metodické využití SÚPM, kdy je uchazeči o zaměstnání zprostředkován pracovní poměr, který svým charakterem „krátkodobého zaměstnání“ je slučitelný s vedením podpořené osoby v evidenci uchazečů o zaměstnání. Takovýto pracovní-právní vztah nesmí být delší než 3 měsíce a maximální výše úvazku činí 0,5. Práci na zkoušku jsou podporovány osoby do 30 let, popřípadě osoby s evidencí delší nežli 12 měsíců.

Cílová skupina: zaměstnavatelé

Termín realizace: průběžně

Informace, kontakt: MPSV, odbor trhu práce. Tel: 221 923 771, e-mail: posta@mpsv.cz

I. 4 BEZPEČNOST A PREVENCE KRIMINALITY

Sociálně vyloučené lokality jsou obecně spojeny s vyšší mírou kriminality, než je celorepublikový průměr. Příčinou tohoto stavu je především koncentrovaný výskyt jevů, které souvisejí s životem v sociálním vyloučení, jako například chudoba, zadlužení, nedostatek příležitostí k uplatnění v běžném životě nebo závislosti (gamblerství, alkohol, drogy).

Kriminalita v sociálně vyloučené lokalitě mívá obvykle specifickou podobu. Nejčastěji si ji můžeme představit jako pyramidu, na jejímž vrcholu stojí ti, kteří zneužívají složité životní situace lidí žijících v sociálním vyloučení. Jde o lichváře, drogové dealery, podvodníky či kuplíře. Většina obyvatel sociálně vyloučených lokalit pak bývá obětmi trestné činnosti těchto osob. Specifikem je, že tato kriminalita je často latentní a zůstává skrytá i před zraky policie.

Velká část zločinů (především krádeže) se zde tedy děje jako důsledek jiných zločinů – jde o shánění peněz na splácení úroků pro lichváře, pro drogové dealery nebo na hrací automaty. Obyvatelé sociálně vyloučených lokalit mají obecně nízké právní vědomí a malou důvěru v instituce (včetně policie a soudů). Přesto již existuje řada opatření, která i na úrovni města či obce mohou výrazně přispět ke zlepšení bezpečnostní situace v sociálně vyloučené lokalitě.

Program prevence kriminality pro obce a kraje

Hlavním cílem je prostřednictvím poskytování dotací na preventivní projekty obcí a krajů zvyšování pocitu bezpečí občanů, eliminace kriminálně rizikových jevů a ochrana lokálních komunit před kriminalitou.

V roce 2015 bylo podpořeno celkem 263 projektů prevence kriminality, z toho 16 krajských projektů a 247 projektů obcí. Celková částka uvolněná na podporu těchto projektů činila 57 954 000,-Kč. Investiční projekty byly podpořeny ve výši 19 606 000,-Kč, neinvestiční projekty ve výši 38.348.000,-Kč.

Cílová skupina: obce a kraje (SVL)

Termín: každoročně

Informace, kontakt: MV ČR, odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, tel.: 974 832 282 e-mail: obp@mvcv.cz

Více informací ZDE: <http://www.mvcr.cz/clanek/vyhlaseni-programu-prevence-kriminality-na-rok-2015.aspx>

Program Asistent prevence kriminality

Nežžádanější projekt prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách, který má prokazatelně pozitivní výsledky a dopady na zvýšení veřejného pořádku a bezpečí v problémových lokalitách a na zaměstnanost dlouhodobě a obtížně zaměstnatelných osob včetně Romů. Asistenti působí pozitivně na snížení počtu spáchaných trestných činů a přestupků (obecně protiprávního jednání) v sociálně vyloučené lokalitě, spolupracují s obecní policií i PČR.

V roce 2015 se předpokládá 175 asistentů celkem v 58 obcích v rámci celé ČR.

Cílová skupina: obce (SVL)

Termín: každoročně

Informace, kontakt: MV ČR, odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, tel.: 974 832 282 e-mail: obp@mvcz.cz

Více informací ZDE: <http://www.mvcz.cz/clanek/informace-o-projektu-asistent-prevence-kriminality.aspx>

Program Domovní preventista

Pomáhá řešit stávající neutěšenou situaci v oblasti správy bytového fondu obce, zejména v sociálně vyloučených lokalitách, a současně výrazně napomáhá zvýšení bezpečnosti a veřejného pořádku v dané lokalitě tzv. „řízenou samosprávou“ domu. Projekt zároveň pomáhá řešit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných.

V roce 2015 bylo podpořeno celkem 23 domovníků v 11 obcích.

Cílová skupina: obce (SVL)

Termín: každoročně

Informace, kontakt: MV ČR, odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, tel.: 974 832 282 e-mail: obp@mvcz.cz

Více informací ZDE:

<http://www.mvcz.cz/sluzba/docDetail.aspx?docid=21842974&doctype=ART>

Program pro obce na podporu integrace cizinců na lokální úrovni.

Podpora integračních aktivit a opatření směřujících k řešení či zlepšení stávající situace v dané lokalitě formou podpory sociálního začleňování cizinců a prevencí sociální izolace nebo soc. vyloučení cizinců.

Cílová skupina: obce (cizinci především z třetích zemí mimo EU)

Termín realizace: 2015

Informace, kontakt: MV ČR, odbor azylové a migrační politiky, Mgr. Jan Kepka, tel. 974 832 305, email jan.kepka@mvcz.cz

Více informací ZDE: <http://www.mvcz.cz/clanek/vyzva-k-podavani-zadosti-o-poskytnuti-dotace-ze-statniho-rozpoctu-integrace-cizincu-2015.aspx>

Program Zavádění policejních specialistů v oblasti policejní práce ve vztahu k minoritní skupině Romů v sociálně vyloučených lokalitách

Projekt je financovaný z Norských finančních mechanismů a státního rozpočtu ČR, přičemž gestorem projektu je Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia

ČR. Projekt je pilotně realizován ve spolupráci s KŘP Moravskoslezského, Karlovarského, Olomouckého a Ústeckého kraje (v počtu 10 policejních specialistů na kraj; do projektu jsou zapojeni rovněž policisté romského etnika – zejména v Ústeckém kraji).

Cílem projektu je získat v uvedené oblasti ověřené metody pracovních činností uplatňovaných v jiných státech nebo orgánech EU a postupně je aplikovat v tuzemských podmínkách.

Cílová skupina: PČR, obce

Termín: 2014-2016

Informace, kontakt: MV ČR, odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, tel.: 974 832 282, e-mail: obp@mvcz.cz

Podpora dobrovolnictví

V rámci zákonem č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, upravené oblasti dobrovolnické služby působí řada neziskových organizací, které pod akreditací Ministerstva vnitra a s jeho dotační podporou realizují dobrovolnické aktivity zaměřené i na podporu práce s osobami (zejména dětmi) ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Poskytována je rovněž pomoc rodinám s dětmi, které jsou nejisté ve výchově a péči o své děti. Velmi rozšířenou dobrovolnickou činností je pak doučování dětí ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí, ať již jsou to sociálně vyloučené lokality, azylové domy, dětské domovy, rodiny v péči OSPOD apod.

V roce 2015 poskytlo MV na podporu dobrovolnictví téměř 11 mil. Kč, z čehož bylo podpořeno celkem 201 projektů 125 organizací.

Cílová skupina: neziskové organizace (obce, osoby - zejména děti ze SVL)

Termín: každoročně

Informace, kontakt: MV ČR, odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, tel.: 974 832 282 e-mail: obp@mvcz.cz

Více informací ZDE:

<http://www.mvcz.cz/clanek/podpora-ministerstva-vnitra-dobrovolnicke-sluzbe-v-roce-2015.aspx>, <http://www.mvcz.cz/dobrovolnicka-sluzba.aspx>

Metodická činnost při tvorbě obecně závazných vyhlášek obcí

Na základě zákona č. 128/2000 Sb., o obcích poskytuje odbor veřejné správy, dozoru a kontroly MV metodickou podporu obcím při tvorbě vyhlášek. V rámci této činnosti se řeší především vyhlášky obcí o veřejném pořádku, o regulaci sázkových her a loterií.

Cílová skupina: obce

Termín: průběžně

Informace, kontakt: MV ČR, odbor veřejné správy, dozoru a kontroly, tel: 974 816 411, e-mail: odbordk@mvcz.cz

Program Podpora zapojení do programů EU pro rok 2015

V rámci programů EU se jedná i o projekty zaměřené na začleňování sociálně vyloučených osob prostřednictvím ICT.

Cílová skupina: předkladatelé projektů

Termín: průběžně

Informace, kontakt: MV ČR, odbor eGovernmentu,

tel.:974 816 611, e-mail: roman.vrba@mvcr.cz, libuse.konupkova@mvcr.cz

I. 5 VZDĚLÁVÁNÍ

Kvalitní vzdělávání dětí a mladých lidí je základem úspěšného řešení situace sociálně vyloučených lokalit. Cílem je zajistit, aby pokud možno všechny děti prošly běžným vzdělávacím systémem v tzv. hlavním vzdělávacím proudu, tedy dohromady s dětmi ostatními. Jedině taková vzájemná zkušenost může být oporou budoucí společenské soudržnosti a společenského vzestupu dětí ze sociálně vyloučeného prostředí. Zahraniční i domácí zkušenosti ukazují, že se jedná o dlouhodobý, ale realizovatelný, potřebný a efektivní proces.

Společné vzdělávání by mělo vnímáno na úrovni systému, zřizovatelů, škol, dětí, žáků a studentů, rodičů a veřejnosti jako vysoce kvalitní vzdělávání, které umožňuje nejen rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání, ale i spravedlivou a přiměřenou podporu zohledňující různé vzdělávací potřeby žáků, tak aby plně využili svého studijního potenciálu bez vytváření bariér a snižování nároků.

Cílem je nastavení pozitivních podmínek pro vzdělávání všech žáků tak, aby při zabezpečení adekvátních podpůrných opatření, nezbytných pro zajištění vzdělávacích potřeb každého žáka, bylo možné vzdělávání uskutečňovat přednostně v hlavním vzdělávacím proudu.

Více informací ZDE: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/situacni-zprava-o-inkluzivnim-vzdelavani>.

Program na podporu integrace romské komunity

Program je vyhlašován na základě nařízení vlády č. 98/2002 Sb. a dle úkolů pro MŠMT uvedených ve strategických dokumentech v oblasti vzdělávání romské menšiny (Usnesení vlády č. 750 ze dne 12. 10. 2011, kterým vláda ČR uložila MŠMT nadále podporovat inkluzi Romů a naplňovat Akční plán Dekády romské inkluze 2005 –2015).

Podporované aktivity - témata:

A) Předškolní příprava a včasná péče, cílem tematického okruhu je podpora romských dětí pro jejich úspěšný vstup do základního vzdělávání;

B) Aktivity na podporu rodiny a školy v oblasti předškolního a základního vzdělávání, včetně aktivit v jazykové komunikaci romské menšiny, cílem vyhlášení tematického okruhu rozvíjení aktivního zapojení rodin dětí v rámci předškolního vzdělávání nebo v rámci povinné školní docházky realizace aktivit či programů na rozvoj jazykové komunikace romské menšiny;

C) Podpora školní úspěšnosti žákyň a žáků na základní a střední škole, cílem je podpora aktivit, které pomáhají žákům při překonávání obtíží v průběhu povinné školní docházky a vzdělávání na střední škole;

D) Volnočasové a zájmové aktivity pro romské děti a mládež v návaznosti na jejich sociální vyloučení a kulturní odlišnost, podpora vytváření nabídky pravidelných volnočasových aktivit pro danou cílovou skupinu a integrace dětí a mládeže ze sociálně vyloučených romských komunit v této oblasti.

Prioritou programu je podpora předškolní a včasné péče.

V rámci programu si mohou žádat o dotaci spolky, o.p.s., školská zařízení a charity.

Vyhlášení programu na rok 2016 v září 2015.

Cílová skupina: děti, žáci a mládež z romské menšiny

Termín: 25. listopadu 2015

Informace, kontakt: MŠMT, PaedDr. Marie Rauchová, tel.: 234812174, email: marie.rauchova@msmt.cz

Více informací ZDE: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr>

Program Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol a konzervatoří (náklady na činnost školy nebo školního zařízení, náklady na dojíždění žáka, úhrada školních potřeb žáka)

Podporováni budou romští žáci, kteří jsou cílovou skupinou tohoto programu. MŠMT plánuje ve spolupráci s nadačním fondem REF podpořit mentory a tutory v těchto školách, aby se žáci, studenti udrželi a byli motivováni ve studiu.

Program je vyhlášován dvakrát ročně (I. kolo leden-červen, II. kolo září - prosinec).

Vyhlášení programu na rok 2016 bude realizováno v listopadu 2015.

Cílová skupina: romští žáci středních škol, studenti VOŠ

Termín: dvakrát do roka se vyhláší program

Informace, kontakt: MŠMT, Mgr. Anna Pechová, tel. 234 812 104, email: anna.pechova@msmt.cz

Více informací ZDE: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/roma-ss-a-vos>

Program Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním

Program je vyhlášován ve dvou modulech, ve dvou kolech. První výběrové kolo na období leden – prosinec, druhé výběrové kolo na období září – prosinec. Druhé kolo je určeno pro nově příchozí žáky do škol od 1. 9. v souvislosti se začátkem nového školního roku, případně o žáky, u kterých v průběhu roku došlo ke zhoršení zdravotního stavu.

Moduly: A. Podpora financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením (pro církevní a soukromé školy) B. Podpora financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním.

Financování asistentů (dále jen „AP“) pedagoga v roce 2016 bude rozděleno na dvě etapy:

1. etapa: od 1. 1. 2016 do 31. 8. 2016: V této etapě bude financování AP zajištěno stejným způsobem jako doposud s tím rozdílem, že u rozvojových programů bude zajištěn soulad fiskálního a školního roku, čímž dojde k zajištění kontinuity financování úvazků AP. Podmínky rozvojového programu budou nově upraveny tak, že v případě dítěte, žáka nebo studenta, který využíval AP do 31. 12. 2015 a dle vyjádření školy je potřebuje i nadále, bude financování AP z rozvojového programu přiznáno. Průběžně též bude uspokojována i potřeba nově příchozích dětí: Pokud potřebu AP škola identifikuje mimo standardní lhůty k předkládání žádosti o finanční podporu (nyní 2x ročně), bude nově možné z rozvojového programu podpořit v mimořádném případě odůvodněnou žádost i mimo tyto lhůty. Daný postup bude flexibilně reagovat na specifické potřeby dětí a uspokojovat je v co nejkratší lhůtě.

2. etapa: od 1. 9. 2016 do 31. 12. 2016: Ve vztahu ke školám zřizovaných krajem, obcí či MŠMT bude s účinností od 1. 9. 2016 upravena tzv. krajská normativní směrnice (dále „směrnice“), která popisuje rozpočtové transfery krajů.

Vyhlášení programu na rok 2016 bude realizováno v listopadu 2015.

Cílová skupina: školy a školská zařízení prostřednictvím krajských úřadů, církevní školy

Termín: 30. listopadu 2015

Informace, kontakt: MŠMT, Mgr. Michaela Hluchníková, tel.: 234811678, email: michaela.hluchnikova@msmt.cz

Více informací ZDE: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/asistent-pedagoga>

I. 6 BYDLENÍ

Sociální vyloučení se nejviditelněji projevuje právě v oblasti bydlení. Na okrajích obcí, ale i v jejich středu vznikají vlivem souběhu různých faktorů místa, která se vyznačují nízkou kvalitou domů i bytů. Domy mnohdy nejsou v dobrém technickém stavu, často v nich jsou špatné hygienické podmínky, na některých místech se objevuje plíseň či problémy s kanalizací. Obyvatelé jsou často dlouhodobě nezaměstnaní, snadno se zadlužují, mohou mít problém s pravidelnými platbami za nájem a služby, majitelé bytů jen těžko vymáhají své pohledávky.

Každá obec by měla mít připravenou koncepci, jak bude na svém území zajišťovat bydlení pro lidi s nízkými příjmy, nebo pro takové bydlení vytvářet na svém území vhodné podmínky. Obce by měly transparentně a nediskriminačně pronajímat obecní byty všem, kteří si o ně zažádají podle veřejně dostupných jednoznačných pravidel, která nikoho nevylučují. Dále by měly mít dostatečnou kapacitu krizového bydlení, jež dočasně zajistí střechu nad hlavou těm, kteří by o ni přišli.

Program na podporu demolic vysídlených budov v obcích

K řešení problému vykliděných a zdevastovaných budov navrhuje Ministerstvo pro místní rozvoj vytvořit program na jejich demolice z prostředků státního rozpočtu. Celková alokace programu se odhaduje v řádu desítek milionů Kč. Vzhledem k nákladům na demolici 1 bytového domu, které se pohybují v řádech milionů Kč, je zřejmé, že problém není možné v rámci připravovaného dotačního titulu řešit systémově na území celé České republiky. Jako primární cílové území se proto předpokládají spíše menší SVL se spíše ojedinělými devastovanými vysídlenými budovami. Jednalo by se především o pomoc obcím rozpočtům, pro něž představují náklady na demolice vzhledem k úhrnné výši rozpočtovaných výdajů neúnosnou zátěž. Pro období 2016-2018 je předběžně přislíbena částka ve výši 100 mil. Kč na každý rok.

Finanční podpora bydlení

Ministerstvo pro místní rozvoj a Státní fond rozvoje bydlení disponují řadou dotačních a úvěrových titulů, které řeší problematiku bytové výstavby, oprav a rekonstrukcí bytového fondu, i když objemy finančních prostředků jsou omezené. Zároveň platí, že tyto nástroje pravidelně reagují na nově vznikající potřeby a technicky se jim přizpůsobují. To lze demonstrovat na návrhu nové Programové dokumentace pro období let 2016 – 2021, která vymezuje dotační tituly Ministerstva pro místní rozvoj a na návrzích nových nařízení vlády pro Státní fond rozvoje bydlení, které reagují na aktuální situaci v oblasti financování bytové výstavby formou finančních nástrojů.

V případě zacílení na řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit se jedná o následující programy Ministerstva pro místní rozvoj:

Podprogram Podpora výstavby podporovaných bytů

Dotace je poskytována na výstavbu nebo pořízení nájemních podporovaných bytů určených pro sociální bydlení a titul obsahuje celkem 3 subtituly. Příjemcem dotace mohly do letošního roku být všechny právnické osoby, včetně obcí, od roku 2016 však dochází v případě jednoho z dotačních subtitulů k vyloučení obcí jako možných příjemců. Jedná se o dotační subtitul Vstupní byty. Důvodem není snaha o diskriminaci části spektra příjemců, ale skutečnost, že pro období vstupních bytů bude k dispozici téměř 7 500 mil. Kč, a to z prostředků IROP a jeho specifického cíle 2.5., kde obce jsou definovány jako nosný příjemce těchto finančních prostředků.

Platí tedy, že dotační titul Podpora výstavby podporovaných bytů je tvořen 3 subtituly:

- **Podpora výstavby pečovatelských bytů** – dotace 600 tis. Kč na bytovou jednotku, cílová skupina jsou senioři 65 + a osoby se zdravotním postižením nebo sníženou soběstačností;
- **Podpora výstavby vstupních bytů** – dotace až 600 tis. Kč, cílová skupina jsou osoby ohrožené sociálním vyloučením;

- **Komunitní domy seniorů** – dotace 600 tis. Kč na bytovou jednotku, cílová skupina jsou senioři 60 +. Jedná se o bytové domy kombinující soukromé a sdílené prostory pro bydlení.

V dalším programovém období od roku 2016 navrhuje MMR nový podprogram:

Bytové domy bez bariér

Nově navrhovaný dotační titul, který by byl nastartován od roku 2016, a který reaguje na demografické změny projevující se rostoucím počtem seniorů. Jde o zkvalitnění starší bytové zástavby a jejím prostřednictvím o prodloužení samostatného života seniorů ve stávajících bytech. Dotace se bude poskytovat na odstranění bariér při vstupu do domu a do výtahu a na výstavbu výtahů v domech, které jimi nejsou vybaveny. Dotace může být až 50 % nákladů a její výše je limitována dle druhu aktivity, a to 200 tis. Kč při bezbariérových úpravách vstupu do domu a výtahu a 800 tis. Kč při výstavbě výtahu pro jeden vchod do bytového domu. V případě sloučení obou aktivit je limit 1 000 tis. Kč;

Nástroje SFRB jsou založeny na principu využívání finančních nástrojů a jejich cílem je jak podpora nové bytové výstavby, tak i rekonstrukce stávajícího bytového fondu. Rozpočet státního fondu rozvoje bydlení pro rok 2016 byl schválen vládou v září tohoto roku a na příjmové stránce je částka 958 mil. Kč.

Fond disponuje několika programy, z nichž mezi nejdůležitější patří:

Program na opravy a modernizace – Panel 2013 +

Je určen na provádění oprav a rekonstrukcí bytových domů bez rozdílu stavební technologie. Úročení úvěru je již od 0,72 % a fixaci lze nastavit až na 30 let.

Program výstavby nájemních bytů

Cílem programu je podpořit nejen novou výstavbu nájemních bytů, především pro vymezené skupiny obyvatel, ale také umožnit přestavby a rekonstrukce již existujících objektů, které původně nebyly určeny k bydlení nebo v nich nejsou byty způsobilé k bydlení. Novinkou navíc je možnost využít nízkoúročný úvěr na stavební úpravy stávajícího velkého bytu, díky kterým vznikne alespoň jeden další nájemní byt. Smyslem je pomoci zajistit dostupnost malometrážních bytů. V současnosti Ministerstvo pro místní rozvoj připravuje návrh novely nařízení vlády, které by reagovalo na vývoj na finančních trzích a investorů tento program zpřístupnilo a zatraktivnilo.

Další program SFRB, který lze využít při řešení sociálně vyloučených lokalit **Program pro obce na opravu obecního bytového fondu** a **Program Záruka**.

Možnosti investiční podpory pro oblast bydlení jsou vedeny na webových stránkách:

<http://www.mmr.cz/cs/Stavebni-rad-a-bytova-politika/Bytova-politika/Programy-Dotace>
www.sfrb.cz

Integrovaný regionální operační program 2014-2020

Cílová skupina

- osoby sociálně vyloučené;
- osoby ohrožené sociálním vyloučením;
- osoby se zdravotním postižením;
- pro sociální bydlení i osoby v bytové nouzi.

Specifický cíl 2.1. – infrastruktura pro sociální integraci

Deinstitucionalizace sociálních služeb za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce

Deinstitucionalizací služeb se transformuje institucionální (ústavní) péče v péči komunitní. Řízeně se ruší ústavy a rozvíjí komunitní sociální služby. Bude podporováno výstavba, zřizování a rekonstrukce stávajících zařízení pro poskytování komunitní péče, jedná se i o pobytová zařízení. Podpořen může být například domov se zvláštním režimem či domov pro osoby se zdravotním postižením. Předmětem projektu bude nákup domu či bytu, jeho úprava a vybavení podle potřeb uživatelů. Objekt bude uspořádán jako běžná domácnost s ložnicemi, kuchyní či kuchyňským koutem, obývacím pokojem, toaletou, koupelnou a nezbytným technickým zázemím. V objektu či v bytě může být vyčleněn nezbytný prostor pro pracovníky, kteří budou poskytovat podporu pomáhat uživatelům zvládat chod domácnosti a další činnosti, které sami nezvládnou.

Součástí projektu může být rozšíření či zřízení sociálně terapeutické dílny, zaměřené na nácvik dovedností jejích uživatelů a získávání zkušeností s povinnostmi mimo domácnost. Sociálně terapeutická dílna se skládá z několika provozů, zaměřených na různé činnosti.

Infrastruktura pro dostupnost a rozvoj sociální služby

Bude podporován nákup objektů, zařízení a vybavení a stavební úpravy, které vytvoří podmínky pro kvalitní poskytování sociálních služeb, obnovu a zkvalitnění materiálně-technické základny stávajících služeb sociální práce s cílovými skupinami. Sociální služby jsou definovány zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů.

Projekty se zaměřují na vybudování zázemí pro **terénní služby**, vybavení zařízením, které umožňuje práci v obtížně dostupných lokalitách, pořízení vybavení mobilního týmu pro poskytování zdravotně sociální pomoci ve vyloučených lokalitách, nebo vybudování zázemí pro realizaci fakultativních činností v ambulantní skupinové formě terénních služeb sociální prevence či odborného sociálního poradenství.

Ambulantní sociální služby se zaměřují na prostorové oddělení ambulantních služeb od pobytových forem, rekonstrukci a vybavení stávajících prostor nebo na výstavbu či nákup objektů pro realizaci stávající sociální služby v nevyhovujícím prostoru, na

vybudování zázemí pro hygienický servis v ambulantních zařízeních, rekonstrukci objektu a jeho adaptaci např. na terapeutické dílny nebo zřízení kontaktního centra v nebytových prostorách domu.

Podpora **pobytových sociálních služeb** je zaměřena například na přestavby azylových domů, které společně obývají různé cílové skupiny, nebo těch, které koncentrují vysoký počet osob. Podpořena může být také rekonstrukce a úprava menšího domu na azylový dům pro rodiče s dětmi.

Podpora rozvoje infrastruktury komunitních center za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce

Jedná se o veřejná víceúčelová zařízení, ve kterých se setkávají členové komunity za účelem realizace sociálních, vzdělávacích, kulturních a rekreačních aktivit s cílem zlepšit sociální situaci těchto jednotlivců a komunity jako celku. Pro dosažení těchto cílů je v zařízení poskytována kombinace komunitních a veřejných služeb, minimálně základní sociální poradenství, sociální služba v ambulantní a terénní formě se zaměřením na řešení nepříznivé sociální situace a sociální začleňování. Prostorové vybavení integračních center musí vždy umožňovat vzájemné kontakty mezi příslušníky cílové skupiny a jejich kontakty s profesionály v sociální oblasti.

Rozvoj infrastruktury komunitních center bude zahrnovat: stavby, stavební úpravy, pořízení vybavení a případné související úpravy venkovního prostranství (zeleň, parková úprava) za účelem vytvoření prostoru pro setkávání členů komunit ohrožených sociálním vyloučením.

Sociální bydlení

Bude podporováno pořízení bytů, bytových domů, nebytových prostor a jejich adaptace pro potřeby sociálního bydlení a pořízení nezbytného základního vybavení. Sociální bydlení zajišťuje přístup a udržení dlouhodobého, kvalitativně standardního a prostorově nesegregovaného bydlení.

Parametry sociálního bydlení v IROP:

- sociální bydlení splňuje stavebně technické parametry dané stavebními předpisy určenými pro výstavbu budov pro bydlení,
- sociálním bytem se rozumí standardní bytová jednotka se základním vybavením bez dalšího zařízení nábytkem,
- sociální byt musí být umístěný v lokalitě s dostupným občanským vybavením pro vzdělávání a výchovu, sociální služby a péči o rodinu, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu a ochranu obyvatelstva,
- v lokalitě musí být zajištěná veřejná doprava,
- sociální bydlení je určeno osobám z cílových skupin, identifikovaných v tomto dokumentu,
- podpora nevede k segregaci osob z cílových skupin,

- pořizovací náklady na sociální bydlení nesmí přesáhnout stanovený limit, stanovený ve výzvě k předkládání žádostí o dotaci.

Příklady projektů

Nákup a rekonstrukce jednotlivých bytů pro účely sociálního bydlení (pořízení kuchyňské linky, rekonstrukce koupelny apod.) v nesegregovaných intravilánech obcí.

Nákup stavební parcely a výstavba bytového domu se čtyřmi až šesti bytovými jednotkami.

Nástavba nebo půdní vestavba bytů na stávající bytový dům.

Nákup nemovitosti kolaudované pro bydlení nebo jiný účel včetně souvisejících pozemků, a její rekonstrukce na bytový dům se sociálními byty.

Rekonstrukce bytového domu, při které dojde ke změně dispozic bytových jednotek (např. rozdělení větších bytů na menší) za účelem vytvoření sociálních bytů.

Typy příjemců: sociální služby

- nestátní neziskové organizace
- organizační složky státu
- příspěvkové organizace organizačních složek státu
- kraje
- organizace zřizované nebo zakládáné kraji
- obce
- organizace zřizované nebo zakládáné obcemi
- dobrovolné svazky obcí
- organizace zřizované nebo zakládáné dobrovolnými svazky obcí
- církve a církevní organizace

Typy příjemců – sociální bydlení

- obce
- nestátní neziskové organizace
- církve a církevní organizace

Termín: říjen 2015 - březen 2016

Informace, kontakt: irop@mmr.cz

Více informací ZDE:

<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/IROP/Uvodni-strana>

Specifický cíl 2.2. sociální podnikání

Výstavba, rekonstrukce a vybavení sociálních podniků

Podpora je cílena na vznik a rozvoj sociálních podniků. Jedná se o aktivity, které umožní sociálně vyloučeným osobám a osobám ohroženým sociálním vyloučením vstup na trh práce a do podnikatelského prostředí. Vhodné je provázání investičních potřeb s aktivitami, které v této oblasti budou realizovány prostřednictvím OP Zaměstnanost.

IROP bude podporovat nákup objektů, zařízení, vybavení a stavební úpravy, které vytvoří podmínky pro sociální podnikání. Podpora nemůže být chápána pouze jako dotace na zřízení pracovních míst pro znevýhodněné zaměstnance, ale jde o investiční podporu vznikajících a udržitelných podnikatelských aktivit, které budou nadále ověřovat a rozvíjet koncept a principy sociálního podnikání.

Nelze financovat stávající podnikatelské aktivity ani provozní výdaje žadatele. Způsobilé výdaje projektu se týkají pouze rozšíření společnosti. Musí dojít k vytvoření nových pracovních míst pro osoby ze znevýhodněných cílových skupin. Požadován je růst počtu zaměstnaných osob z cílových skupin, který nesmí nastat předchozím snížením stávajícího počtu zaměstnanců.

Typy příjemců: osoby samostatně výdělečně činné; malé a střední podniky; obce; kraje; organizace zřizované nebo zakládané kraji; organizace zřizované nebo zakládané obcemi; dobrovolné svazky obcí; organizace zřizované nebo zakládané dobrovolnými svazky obcí; nestátní neziskové organizace; církve; církevní organizace

Termín: říjen 2015

Informace, kontakt: irop@mmr.cz

Více informací ZDE:

<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/IROP/Uvodni-strana>

Specifický cíl 2.5. Snížení energetické náročnosti v sektoru bydlení

Snížování spotřeby energie zlepšením tepelných vlastností budov

Projekty se zaměřují na jednu nebo několik aktivit: zateplení obvodového pláště, stěnových, střešních, stropních a podlahových konstrukcí, výměna a rekonstrukce oken a dveří. Za stejným účelem budou financovány prvky pasivního vytápění a chlazení, stínění a instalace systémů řízeného větrání s rekuperací odpadního vzduchu.

Zařízení pro vytápění nebo přípravu teplé vody

Výsledkem projektu je nový zdroj pro vytápění bytového domu, využívající místo pevných nebo kapalných fosilních paliv efektivní, ekologicky šetrné zdroje. V objektech, napojených na centrální zdroje vytápění se provádí komplexní zateplení budovy, výměna předávací stanice, vyregulování nebo modernizace celé soustavy vytápění objektu; lze vyměnit zdroje tepla bytového domu pro přípravu teplé vody, využívajícího pevná nebo kapalná fosilní paliva, za efektivní, ekologicky šetrné zdroje. Podpořeny mohou být pouze kotle do příkonu 1 MW.

Přechod na šetrné, ekologické zdroje

Cílem je pořízení účinných a nízkoemisních kotlů na biomasu, účinných tepelných čerpadel či kondenzačních kotlů na zemní plyn nebo zařízení pro kombinovanou výrobu elektřiny a tepla, využívajících obnovitelné zdroje nebo zemní plyn a kryjících primárně energetické potřeby budov, ve kterých jsou umístěné.

Za stejným účelem je možné vyměnit rozvody tepla a vody a instalovat systémy měření a regulace otopné soustavy.

Podrobný rozpis aktivit bude uveden v Pravidlech pro žadatele a příjemce.

Typy příjemců: v případě dotace: vlastníci bytových domů a společenství vlastníků bytových jednotek – budovy se čtyřmi a více byty, kromě fyzických osob nepodnikajících. V případě finančního nástroje: vlastníci bytových domů a společenství vlastníků bytových jednotek – budovy se čtyřmi a více byty; správce fondu fondů/správce finančního nástroje podle výsledku ex-ante posouzení finančního nástroje

Termín: prosinec 2015 (dotace), polovina roku 2016 (finanční nástroj)

Informace, kontakt: irop@mmr.cz

Více informací ZDE:

<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/IROP/Uvodni-strana>

II. STRATEGICKÉ DOKUMENTY

II.1 SCHVÁLENÉ STRATEGICKÉ DOKUMENTY

Strategie romské integrace do roku 2020

Účelem Strategie romské integrace do roku 2020 je vytvořit rámec pro opatření, která povedou ke zvrácení negativních trendů ve vývoji situace značné části Romů v ČR v oblastech vzdělávání, zaměstnanosti, bydlení, zdravotní a sociální, nastartují a urychlí pozitivní změny, které povedou k postupnému odstranění neodůvodněných rozdílů mezi situací značné části Romů a většinové populace, zajistí účinnou ochranu Romů před diskriminací, bezpečné soužití a povzbudí rozvoj romské kultury, jazyka a participaci Romů.

Cílová skupina: ústřední orgány státní správy, veřejná správa

Období: 2015-2020

Více informací ZDE: <http://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/aktualne/Strategie-romske-integrace-do-roku-2020.docx>

Strategie sociálního začleňování

Strategie má přispět k plnění národního cíle redukce chudoby a sociálního vyloučení, ke kterému se ČR zavázala v rámci evropského cíle v této oblasti strategie Evropa 2020.

Cílová skupina: ústřední orgány státní správy, veřejná správa

Období: 2014-2020

Více informací ZDE:

http://www.mpsv.cz/files/clanky/17082/strategie_soc_zaclenovani_2014-20.pdf

Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020

Strategie je základním koncepčním dokumentem v oblasti regionálního rozvoje. Strategie je nástrojem realizace regionální politiky a koordinace působení ostatních veřejných politik na regionální rozvoj. Strategie stanoví prioritu 3 „Zkvalitnění sociálního prostředí rozvojových území“ a v rámci této priority průřezové opatření 3.X. „Podpora integrace sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených skupin obyvatelstva“ a 3.1. „Zvýšení kvality a vybavenosti veřejnými službami“.

Strategie je dále rozpracována krátkodobým realizačním plánem ve formě **Akčního plánu realizace Strategie regionálního rozvoje 2015-2016 (AP SRR)**. V rámci AP SRR je opatření 3.X dále rozpracováno do 4 aktivit:

3.X.1: Poskytování specifického vzdělávání a realizace volnočasových aktivit

3.X.2: Vytváření pracovních míst a rozvoj sociálního podnikání a dostupného zaměstnávání

3.X.3: Zabránění vzniku lokalit s koncentrací nízkopříjmového obyvatelstva a nízkým vzděláním

3.X.4: Podpora sociální integrace znevýhodněných skupin jejich zapojením do pracovního procesu

Více informací ZDE:

<http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepcie-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-CR-2014-2020>

Národní dokument k územní dimenzi

Národní dokument k územní dimenzi (NDÚD) se zaměřuje na koordinaci intervencí na národní a regionální úrovni s cílem zajistit prostřednictvím programů Evropských strukturálních a investičních fondů cílenou podporu vyváženého rozvoje území. V rámci NDÚD je vymezeno osm typů územní dimenze, včetně územní dimenze pro řešení sociálního začleňování. Tato územní dimenze by měla být v rámci programového období 2014-2020 uplatněna v těchto specifických cílech:

Integrovaný regionální operační program:

- 2.1 (Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi),
- 2.2 (Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání),
- 2.3 (Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotnických služeb a péče o zdraví),
- 2.4 (Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení).

Operační program Zaměstnanost:

- 2.1.1 (Zvýšit uplatnitelnost osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce)

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání:

- 3.1 (IP3) (Sociální integrace dětí a žáků včetně začleňování romských dětí do vzdělávání)

Strategie pro práci PČR ve vztahu k menšinám

Upravuje problematiku práce policie ve vztahu k menšinám. Tento dokument je pravidelně aktualizován (nově vstoupí v platnost pro období 2015–2017). Hlavním cílem strategie je adaptace Policie ČR na podmínky vzrůstající společenské a sociálně ekonomické diverzity tak, aby byli schopni efektivní a rovné práce s příslušníky menšin či osob odlišného právního statusu (cizinci).

Pilířem systému Policie ČR ve vztahu k menšinám jsou tzv. **styční důstojníci pro menšiny**, kteří jsou od roku 2013 zařazeni do struktury odboru služby pořádkové policie při jednotlivých Krajských ředitelstvích Policie ČR. Důraz je kladen na součinnost se zástupci menšin a dalšími zainteresovanými subjekty (jako např. orgány státní správy a samosprávy).

Cílová skupina: PČR, obce, veřejná správa, neziskové organizace

Období: 2015-2017

Informace, kontakt: MV ČR, odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, tel.: 974 832 282, e-mail: obp@mvr.cz

II.2 PŘIPRAVOVANÉ STRATEGICKÉ DOKUMENTY

Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016 až 2020

Strategie je aktuálně připravována ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu. Strategie navrhne opatření, která by měla přispět jak k řešení situace obyvatel v sociálně vyloučených lokalitách, tak situaci území, na kterém se sociálně vyloučená lokalita nachází. Opatření se zaměří nejen na problémy v již vzniklých vyloučených lokalitách, ale také na to, jak jejich vzniku účinně předcházet. Do vlády má být předložena do konce roku 2015.

Cílová skupina: ústřední orgány státní správy, veřejná správa, neziskové organizace

Informace, kontakt: Úřad vlády, sekce pro lidská práva,

tel.: 296 153 111, e-mail: benak.david@vlada.cz

Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020

Strategie je aktuálně připravována v rámci Republikového výboru pro prevenci kriminality, v současné době již byly schváleny hlavní priority pro přípravu nové Strategie. Do vlády má být předložena do konce 11/2015. Zajištění bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, komplexní přístup k řešení zde existujících problémů a zaměření preventivních aktivit na příslušníky menšin (zejména národnostních, v praxi nejvíce Romové) z pohledu nejen pachatelů, ale zejména i obětí trestné činnosti, pak patří mezi schválené hlavní priority. Strategie se zaměří i na specifické problémy, jako jsou zadluženost a lichva, kriminalita související s hazardem, snadná dostupnost drog, obchod s lidmi, pouliční kriminalita, zastavárny a majetkové trestné činy a přestupky, krádeže kovů, extremismus a další, ale i na způsob trávení volného času dětí a mládeže.

Cílová skupina: ministerstva, obce, kraje (PČR,SVL, pachatelé a oběti TČ)

Informace, kontakt: MV ČR, odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality,

tel.: 974 832 282, e-mail: obp@mvcv.cz

Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016 – 18

Obsahuje opatření na podporu rovných příležitostí a spravedlivého přístupu ke kvalitnímu vzdělávání, včetně opatření prevence, nápravy a intervence předčasných odchodů ze vzdělávání u ohrožených cílových skupin.

Informace, kontakt: MŠMT, odbor vzdělávání

Více informací ZDE:

http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/apiv_2016_2018.pdf

Situační zpráva o inkluzivním vzdělávání

Zpráva popisuje nejzásadnější kroky MŠMT, které zrealizovalo v letech 2011 – 2015 v oblasti inkluzivního vzdělávání, dále jaká realizuje a plánuje opatření v návaznosti na schválenou novelu § 16 školského zákona. Zpráva uvádí dotační a rozvojové programy, jejich specifikace, přehled poskytnutých dotací v letech 2014, 2015 a předpokládané termíny vyhlášení na rok 2016. Další oblastí, kterou zpráva popisuje je aktuálně schválený Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016 – 2018. Tento plán

obsahuje řadu opatření, která se budou realizovat v letech 2016 -18. Posledním bodem, kterým se zpráva zabývá, je Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání na období 2014 - 2020. Uvádí přehled plánovaných výzev na inkluzivní vzdělávání a připravované šablony.

Informace: MŠMT, odbor vzdělávání

Více informací zde:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/situacni-zprava-o-inkluzivnim-vzdelavani>

III. PRACOVNÍ SKUPINY

Pracovní skupina pro sociální začleňování

Meziresortní pracovní skupina složená s náměstků ministrů pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu, vnitra, školství, mládeže a tělovýchovy, práce a sociálních věcí a pro místní rozvoj a zástupců Svazu měst a obcí a Asociace krajů ČR zaměřená na nástroje určené obcím pro řešení problémů souvisejících se sociálním vyloučením.

Kontakt: Úřad vlády ČR, sekce pro lidská práva,

tel: 295 153 501, e-mail: stepankova.martina@vlada.cz

Pracovní skupina pro řešení problémů sociálně vyloučených lokalit

Meziresortní pracovní skupina zřízená ministrem vnitra v květnu 2014, účastní se jí i zástupci Svazu měst a obcí a Asociace krajů, doposud se sešla 3x. Projednává problémy související s bezpečnostní situací v sociálně vyloučených lokalitách.

Kontakt: MV ČR, odbor veřejné správy, dozoru a kontroly,

tel: 974 816 411, e-mail: odbordk@mvcz.cz

Legislativní mezioborová pracovní skupina

Legislativní pracovní skupina, do níž jsou zapojeni zástupci měst a obcí, a to zejména z Ústeckého a Moravskoslezského kraje, kde je situace v oblasti sociálního vyloučení nejkritičtější. Pracovní skupina provádí na základě zkušeností z měst a obcí z terénu analýzu právního prostředí s cílem detekovat potřebné právní změny, které by mohly napomoci při sociálním začleňování.

Kontakt: Úřad vlády ČR, sekce pro lidská práva,

tel: 295 153 501, e-mail: stepankova.martina@vlada.cz

Příloha 1:**Národní dotační tituly s vazbou na tematiku sociálního vyloučení dle Akčního plánu realizace Strategie regionálního rozvoje (AP SRR) 2015-2016**

NÁZEV DOTAČNÍHO TITULU	GESTOR	ALOKACE NA OBDOBÍ 2015-2016	VAZBA NA AKTIVITY AP SRR 2015-2016
Výstavba podporovaných bytů	MMR	810	3.3.1
Rozvojový program Zajištění bezplatné přípravy k začlenění do základního vzdělávání dětí osob se státní příslušností jiného členského státu Evropské unie	MŠMT	0,9	3.X.1 , 3.X.3, 5.2.1, 1.5.1, 1.5.3
Rozvojový program Zajištění podmínek základního vzdělávání nezletilých azylantů, osob požívajících doplňkové ochrany, žadatelů o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky a dětí cizinců umístěných v zařízení pro zajištění cizinců	MŠMT	1,8	3.X.1, 3.X.3, 5.2.1, 1.5.1, 1.5.3
Rozvojový program Bezplatná výuka přizpůsobená potřebám žáků-cizinců z třetích zemí	MŠMT	8	3.X.1 , 3.X.3, 5.2.1, 1.5.1, 1.5.3
Rozvojový program na podporu vybavování škol kompenzačními pomůckami pro žáky se zdravotním postižením	MŠMT	10	3.X.1
Rozvojový program na podporu školních psychologů a školních speciálních pedagogů ve školách a metodiků - specialistů ve školských poradenských zařízeních	MŠMT	90	1.5.2
Rozvojový program na podporu financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením a děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním	MŠMT	60	3.X.1
Rozvojový program na vybavení školských poradenských zařízení diagnostickými nástroji	MŠMT	2	1.5.2

Dotační program na podporu aktivit v oblasti integrace cizinců na území ČR	MŠMT	2,9	3.X.1, 3.X.3, 5.2.1, 1.5.1, 1.5.3
Dotační program na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy.	MŠMT	30	
Dotační program na podporu činnosti NNO působících v oblasti předškolního, základního, středního a základního uměleckého vzdělávání v roce 2016	MŠMT	7,2	
Program na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování	MŠMT	40	3.1.1, 4.1.1, 4.1.3
Dotační program na podporu sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů VOŠ	MŠMT	5,8	3.X.1, 3.X.3, 5.2.1
Dotační program na podporu speciálních učebnic, uč texty a materiály pro žáky se zrakovým, sluchovým, mentálním postižením a specifickými poruchami učení	MŠMT	3,3	3.X.1
Dotační program na podporu integrace romské komunity	MŠMT	14	3.X.1,3.X.3,3.X.4,5.2.1
Preventivně výchovné a vzdělávací činnosti	MV	8	3.X.1
Program prevence sociálního vyloučení a komunitní práce	ÚVČR	2015: 12,2; 2016: dle zákona o státním rozpočtu	3.2.2, 3.2.3, 3.3.1, 3.X.3, 3X.4
Podpora terénní práce	ÚVČR	2015: 9,5; 2016: dle zákona o státním rozpočtu	3.X.3, 3.X.4, 4.1.3, 4.1.4
Podpora koordinátorů pro romské záležitosti	ÚVČR	2015: 4,9; 2016: dle zákona o státním rozpočtu	3.X.4, 4.1.4